

Research Article; Received: 2025-02-10; Revised: 2025-03-29; Accepted: 2025-04-02.

การพัฒนารูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผล
การประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพ
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่จัดการเรียนการสอน
ด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล จังหวัดเชียงราย
Development of a Model for Promotion and Monitoring to
Utilize External Quality Assessment Results in
Quality Management of Phrapariyattidhamma Schools
(General Education Division) Implementing Distance
Learning Information Technology in Chiang Rai Province

วิชชากรณ์ กาศโอสถ*¹, หาญศึก เล็บครุฑ², สุวดี อุปป็นใจ³
Witchakon Kadosod¹, Hansuek Lebkrute², Suwadee Ouppinjai³
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University
First/Corresponding Author, E-mail: witchakon07@gmail.com*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีมีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมและกำกับติดตาม 2) ศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการส่งเสริมและกำกับติดตาม 3) สร้างและประเมินรูปแบบ การส่งเสริมและกำกับติดตาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง แบบสอบถาม แบบสรุปแนวทาง และแบบประเมินคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจงเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง 44 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจงเป็นผู้ที่มีความรู้ประสบการณ์ในด้านการประเมินคุณภาพภายนอกและเป็นผู้มี

ส่วนได้ส่วนเสีย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการส่งเสริมและกำกับติดตาม ได้แก่ (1) หลักการการส่งเสริมและกำกับติดตาม (2) วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมและกำกับติดตาม (3) วิธีการดำเนินงานการส่งเสริมและกำกับติดตาม (4) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการประเมินผลการส่งเสริมและกำกับติดตาม 2) สภาพที่เป็นจริง ผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.02$; $S.D.=0.65$) สำหรับสภาพที่ควรจะเป็น ผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$; $S.D.=0.64$) 3) รูปแบบการส่งเสริมและกำกับติดตามประกอบด้วย (1) หลักการการส่งเสริมและกำกับติดตาม (2) วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมและกำกับติดตาม (3) วิธีการดำเนินงานการส่งเสริมและกำกับติดตาม (4) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประเมินผลการส่งเสริมและกำกับติดตาม โดยรูปแบบมีคุณภาพด้านความถูกต้องและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ องค์ความรู้จากการวิจัยพบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีวิธีการดำเนินงานการส่งเสริมและกำกับติดตามที่เรียกว่า D-A-E-M Quality Model ประกอบด้วย D (Design) การวิเคราะห์และออกแบบกิจกรรม A (Action) การดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีการศึกษาทางไกล E (Evaluation) การประเมินผลกิจกรรมในทุกขั้นตอน และ M (Modify) การปรับปรุง แก้ไขและการพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรม

คำสำคัญ: โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา; รูปแบบการส่งเสริม; เทคโนโลยีการศึกษาทางไกล; การประเมินคุณภาพการศึกษา

Abstract

This study employs a mixed-method research approach with the objectives of exploring the approaches for promoting and monitoring, examining the current and desired states of these processes, and developing as well as evaluating a suitable model. Various research instruments are utilized, including document synthesis form, structured interview form, questionnaire, guideline summary form, and quality assessment form. The key informants comprise seven experts who are purposefully selected based on their knowledge and experience in managing the quality of Phrapariyattidhamma schools under the General Education Division. Additionally, a sample group of 44 individuals is

selected through purposive sampling, along with five experts who are chosen for their expertise in external quality assessment and their role as stakeholders in the field. Data analysis is conducted using statistical methods such as mean, standard deviation, and the priority needs index, as well as content analysis to ensure a comprehensive understanding of the findings.

The research findings reveal that 1) the promotion and monitoring approaches consist of (1) principles, (2) objectives, (3) implementation method, (4) factors influencing the evaluation. 2) The study of current conditions shows an overall average score at a moderate level ($\bar{X}=3.02$; S.D.=0.65). For the desired conditions, the overall average score is at a high level ($\bar{X}=3.95$; S.D.=0.64). 3) The promotion and monitoring model consists of (1) principles, (2) objectives, (3) implementation method, (4) factors influencing the evaluation. The model demonstrates high levels of accuracy and feasibility. Additionally, the research introduces a developed model called the D-A-E-M Quality Model, which consists of D (Design) means activity analysis and design, A (Action) means activity implementation based on the development plan using distance learning information technology, E (Evaluation) means activity assessment at every stage to meet set standards, M (Modify) means activity process improvement, adjustment, and refinement.

Keywords: Phrapariyattidhamma School (General Education Division); Promotion Model; Distance Learning Information Technology; Educational Quality Assessment

บทนำ

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีบทบาทสำคัญในการเปิดโอกาสทางการศึกษาแก่พระภิกษุและสามเณรที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษาทั่วไป โดยจัดการเรียนการสอนทั้งในด้านวิชาสามัญและธรรมศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา นอกจากนี้ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ยังได้รับการสนับสนุนภายใต้โครงการพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระ

พระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ระบบการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Distance Learning Information Technology; DLIT) ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนและขยายโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้สะดวกมากขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ขาดแคลนบุคลากรหรือทรัพยากรทางการศึกษา การนำเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล (DLIT) มาใช้ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมจึงเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้การศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึง มีมาตรฐานและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการศึกษาของประเทศที่มุ่งเน้นให้การเรียนรู้เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมายอย่างเท่าเทียม (กองทุนศาสนาศึกษา, 2564)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการประเมินตนเองเป็นประจำทุกปีและให้มีการประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) อย่างน้อยทุก 5 ปี ทั้งนี้ จุดมุ่งหมายของการประเมิน คือ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยการประเมินคุณภาพภายนอกได้ดำเนินการมาแล้ว 4 รอบ และปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 5 ทั้งนี้ การติดตามและการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ข้อมูลจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษายังไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเพียงพอและไม่ชัดเจน อาจเกิดจากสาเหตุหลัก ดังนี้ 1) สถานศึกษาไม่ทราบวิธีการนำผลการประเมินไปใช้ รวมถึงไม่เข้าใจรูปแบบหรือกระบวนการนำผลการประเมินไปใช้ หรือไม่เห็นความจำเป็นในการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดยังขาดการกำกับติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง 3) บุคลากรของสถานศึกษาไม่เห็นความสำคัญหรือไม่ให้ความร่วมมือในการใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงและพัฒนาแผนการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้น การนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะไปใช้ประโยชน์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการเพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานของสถานศึกษา ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2556)

การวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล จังหวัดเชียงราย ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการความรู้ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ ซึ่งคาดว่าจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริม กำกับติดตาม เพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็นของการส่งเสริม กำกับติดตาม เพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตาม เพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล จังหวัดเชียงราย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล จังหวัดเชียงราย

ขั้นที่ 1 การสังเคราะห์เอกสาร

แหล่งข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ

เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วยแบบสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นสำหรับการวิเคราะห์เอกสาร จากนั้น ออกแบบสังเคราะห์เอกสารและนำเอกสารที่สร้างขึ้นไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของประเด็นที่ศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเผยแพร่เป็นตำรา เอกสารและฐานข้อมูลในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยสรุปสาระสำคัญเพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาการวิจัยและสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นที่ 2 การศึกษาแนวทางการส่งเสริมฯ จากผู้ทรงคุณวุฒิ

แหล่งข้อมูล เป็นการศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติ คือ เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนโยบาย 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิครูผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกอยู่ในระดับดีเยี่ยม 2 คน

เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) ได้แก่ เอกสารประกอบการสัมภาษณ์แบบอิงผู้เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริม กำกับติดตาม เพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ตลอดจนความครบถ้วนสมบูรณ์ของเครื่องมือ

การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยสรุปสาระสำคัญจากการสัมภาษณ์แบบอิงผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพ

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยี การศึกษาทางไกล จังหวัดเชียงราย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้อำนวยการ สำนักงาน พระพุทธศาสนาจังหวัดเชียงราย นักวิชาการศาสนา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาและปฏิบัติการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี รวม จำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 44 คน

เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการส่งเสริม กำกับติดตาม เพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ โดยใช้แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยี การศึกษาทางไกล จังหวัดเชียงราย ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ด้วยการเลือกใช้รายการคำถาม มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งได้จัดทำแบบสอบถามในรูปแบบของกูเกิลฟอร์ม (Google Forms) แล้วนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับแล้วนำมาใช้จริง

การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการจำเป็น (PNI) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งแปลผลข้อมูลตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560)

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างและประเมินรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล จังหวัดเชียงราย

ขั้นที่ 1 การสร้างรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ

แหล่งข้อมูล เป็นแหล่งข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 (ขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2) และขั้นตอนที่ 2

เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วยแบบสรุปแนวทางการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติ

ธรรมฯ โดยนำแบบสรุปแนวทางเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของประเด็นที่ศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาและนำไปสร้างเป็นรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ

ขั้นที่ 2 การประเมินรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติ คือเป็นผู้ที่มีความรู้ประสบการณ์ในด้านการประเมินคุณภาพภายนอกและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 5 คน

เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วยแบบประเมินคุณภาพด้านความถูกต้องและความเป็นไปได้ของรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามหลักการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) จากนั้น นำแบบสอบถามเสนอต่อกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยผ่านโปรแกรมกูเกิลฟอร์ม

การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ความถูกต้องและความเป็นไปได้ของรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากคะแนนตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย

1. แนวทางการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการส่งเสริมและกำกับติดตาม ได้แก่ หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หลักการแบบองค์รวม (Holistic) และหลักการติดตามโดยเครือข่าย (Network) 2) วัตถุประสงค์ของการส่งเสริม และกำกับติดตาม ได้แก่ เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ และเพื่อส่งเสริมกำกับติดตาม การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ 3) วิธีการดำเนินงานการส่งเสริมและกำกับ

ติดตาม ได้แก่ ชั้นวางแผนการดำเนินงาน ชั้นปฏิบัติตามแผน ชั้นตรวจสอบยืนยัน และชั้นปรับปรุงพัฒนา 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินผลการส่งเสริมและกำกับ ติดตาม ได้แก่ ด้านลักษณะการประเมิน ด้านลักษณะขององค์กร ด้านการกำกับติดตาม และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

2. สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อ การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้บริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ รายละเอียดดังนี้

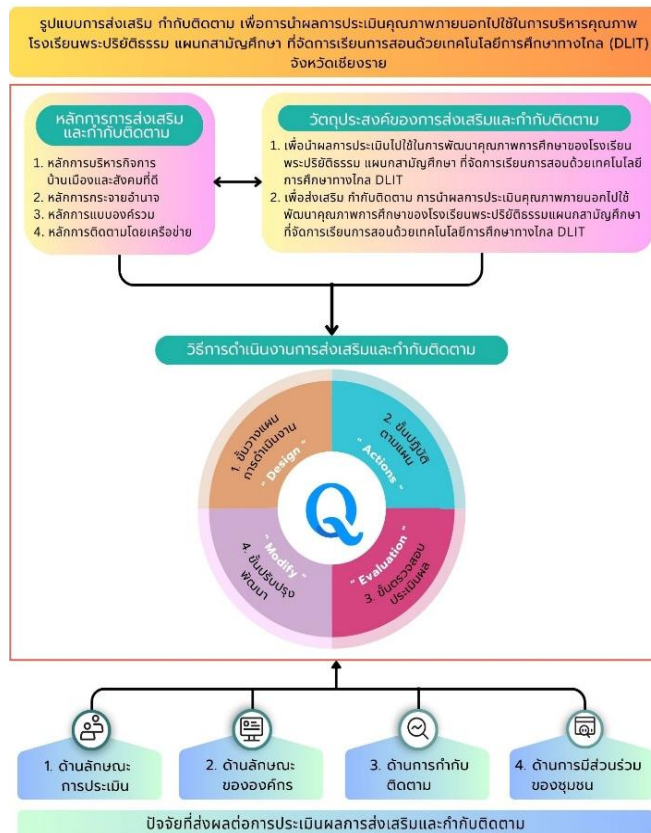
รายการ	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่ควรจะเป็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักการการส่งเสริม และกำกับติดตาม	2.99	0.83	ปานกลาง	3.98	0.81	มาก
2. วัตถุประสงค์ของการ ส่งเสริมและกำกับ ติดตาม	2.98	0.64	ปานกลาง	3.83	0.67	มาก
3. วิธีการดำเนินงานการ ส่งเสริมและกำกับ ติดตาม	3.17	0.43	ปานกลาง	3.90	0.58	มาก
4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการ ประเมินผลการเสริม และกำกับติดตาม	2.96	0.70	ปานกลาง	4.12	0.48	มาก
ภาพรวม	3.02	0.65	ปานกลาง	3.95	0.64	มาก

ตาราง 1 สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการส่งเสริมและกำกับติดตาม เพื่อนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้บริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผลการจัดลำดับสภาพที่เป็นจริง ผลโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}$ =3.02; S.D.=0.65) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านวิธีการดำเนินงานการส่งเสริมและกำกับติดตาม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.17; S.D.=0.83) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินผลการ ส่งเสริมและกำกับติดตาม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =2.96; S.D.=0.70) สำหรับผลการ จัดลำดับสภาพที่ควรจะเป็น ผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.95; S.D.=0.64) เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินผลการ

ส่งเสริมและกำกับติดตาม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$; S.D.=0.48) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านวัตถุประสงค์ของการส่งเสริมและกำกับติดตาม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$; S.D.= 0.67)

3. การสร้างและประเมินรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ

ภาพ 1 รูปแบบการส่งเสริมและกำกับติดตามเพื่อนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ

รูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ มีคุณภาพด้านมาตรฐานความถูกต้องและมาตรฐานความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการการส่งเสริมและกำกับติดตาม ประกอบด้วย

1. หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) สถานศึกษายึดหลักธรรมาภิบาล โดยดำเนินการตามมาตรฐานที่กำหนด (นิติธรรม) ส่งเสริมความโปร่งใสและจริยธรรม (คุณธรรม) มีระบบติดตามและประเมินผลที่ตรวจสอบได้ (ความโปร่งใส) เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม (การมีส่วนร่วม) กำหนดความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน (ความรับผิดชอบ) และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ (ความคุ้มค่า)

2. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลตามบริบทของตนเอง กำหนดแนวทางนโยบายและแผนดำเนินงาน พร้อมทั้งนิเทศ ติดตามและประเมินผลด้วยตนเอง ครูสามารถเลือกใช้และออกแบบสื่อการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ใช้นวัตกรรมต่าง ๆ เช่น ห้องเรียนออนไลน์ คลังสื่อ ระบบประเมินผลการใช้เทคโนโลยีการศึกษาทางไกล โดยร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นและเอกชนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยี รวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล (DLIT Professional Learning Community; DLIT PLC) และห้องสมุดดิจิทัลเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล (DLIT Digital Library) เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและพัฒนาทักษะอย่างเหมาะสม

3. หลักการแบบองค์รวม (Holistic) พัฒนาผู้เรียนทั้งทางปัญญา จิตใจและสังคม โดยบูรณาการหลักธรรมทางศาสนาเข้ากับวิชาพื้นฐานผ่านห้องเรียนแห่งคุณภาพด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล (DLIT Classroom) และคลังสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล (DLIT Resources) ให้นักเรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา พร้อมใช้คลังข้อสอบด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล (DLIT Assessment) วัดผลที่เน้นการคิดวิเคราะห์ สนับสนุนการจัดหาอุปกรณ์และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ผ่านความร่วมมือกับวัด ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ รวมถึงส่งเสริมให้ครูพัฒนาทักษะเทคโนโลยี แลกเปลี่ยนองค์ความรู้และปรับปรุงแนวทางการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงและมีประสิทธิภาพ

4. หลักการติดตามโดยเครือข่าย (Network) สถานศึกษาใช้ระบบติดตามและประเมินผลที่ชัดเจนผ่าน DLIT Classroom, DLIT Resources และ DLIT Assessment เพื่อวัดประสิทธิภาพการเรียนการสอน พร้อมรายงานผลไปยังหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพด้วย

เทคโนโลยีการศึกษาทางไกล (DLIT PLC) โดยให้ครูแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และนักเรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลได้ตลอดเวลา ด้วยการใช้เทคโนโลยีโซเชียลมีเดีย (Social Media) และสนับสนุนให้นักเรียนพัฒนาตามศักยภาพ รวมทั้งสร้างความร่วมมือกับวัด ชุมชนและองค์กรภายนอกเพื่อพัฒนาทรัพยากรทางการศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมและกำกับติดตามประกอบด้วย

1. เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล

2. เพื่อส่งเสริมกำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล

องค์ประกอบที่ 3 วิธีการดำเนินการส่งเสริมและกำกับติดตามประกอบด้วย

1. ขั้นวางแผนการดำเนินงาน (D: Design) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและข้อจำกัดของสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การออกแบบแผนพัฒนา โดยกำหนดเป้าหมายและแนวทางดำเนินงานทั้งระยะสั้น กลางและยาว พร้อมทั้งบูรณาการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล เช่น DLIT Assessment และ DLIT PLC และจัดตั้งคณะกรรมการติดตามที่ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู นักเรียนและชุมชน โดยมอบหมายความรับผิดชอบที่ชัดเจนในด้านหลักสูตร เทคโนโลยีและการพัฒนาครู เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. ขั้นปฏิบัติตามแผน (A: Action) ดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนา โดยใช้เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน เช่น การใช้ DLIT Resources เป็นสื่อการเรียนการสอน อบรมครูผ่าน DLIT PLC และประเมินผลนักเรียนด้วย DLIT Assessment พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรผ่านการอบรม และเครือข่ายการเรียนรู้ (PLC) และปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น อินเทอร์เน็ต อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบสื่อสาร รวมถึงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล เช่น DLIT Digital Library เพื่อให้ครูและนักเรียนเข้าถึงความรู้ได้สะดวกและมีคุณภาพ

3. ขั้นตรวจสอบยืนยัน (E: Evaluation) ประเมินผลกิจกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษาโดยนิเทศและติดตามผลผ่านคณะกรรมการและแบบประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพการสอนของครูและความก้าวหน้าของนักเรียนผ่าน DLIT Assessment โดยวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนด้วย

เทคโนโลยีการศึกษาทางไกล พร้อมเปิดรับฟังความคิดเห็นจากนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายให้การพัฒนามีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของทุกภาคส่วน

4. ขั้นปรับปรุงพัฒนา (M: Modify) ปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมตามข้อเสนอแนะจากการประเมินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ผ่าน DLIT Classroom การปรับรูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน และส่งเสริมการใช้ DLIT PLC เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนความรู้และยังขยายผลแนวทางไปยังโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาอื่น ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาพร้อมจัดทำรายงานสรุปผลเสนอหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่แนวทางพัฒนาให้โรงเรียนอื่นนำไปปรับใช้เพื่อความก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินผลการส่งเสริมและกำกับติดตาม ประกอบด้วย

1. ด้านลักษณะการประเมิน: สถานศึกษาใช้ DLIT Assessment และผลการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เป็นแนวทางในการพัฒนา โดยการใช้การประเมินทั้งออนไลน์และออฟไลน์ที่มีความยืดหยุ่นเพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและความก้าวหน้าของการใช้เทคโนโลยีการศึกษาทางไกล เป็นข้อมูลในการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาการสอนผ่านเครือข่าย DLIT PLC ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2. ด้านลักษณะขององค์กร: สถานศึกษากำหนดโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน โดยมีคณะกรรมการติดตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยผู้บริหารส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลในการเรียนการสอนและจัดหาระบบอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์การศึกษาให้เพียงพอ สนับสนุนการใช้ DLIT Digital Library เป็นแหล่งเรียนรู้เสริมและส่งเสริมการพัฒนาทัศนคติของครูผ่าน DLIT PLC หรือเครือข่ายการเรียนรู้ของครูมืออาชีพ

3. ด้านการกำกับติดตาม: สถานศึกษากำหนดแผนการกำกับติดตามการใช้เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลด้วยเครื่องมือ เช่น แบบฟอร์มนิเทศ และ DLIT Assessment เพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีการประเมินทั้งระหว่างเรียนและปลายภาค ใช้ข้อมูลจากการติดตามเพื่อพัฒนาการสอนและปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอน เช่น การเลือกใช้สื่อจาก DLIT Resources ที่เหมาะสมกับนักเรียน

4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน: วัดและชุมชนสนับสนุนการจัดหาอุปกรณ์งบประมาณ และการพัฒนาเนื้อหาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา พร้อมร่วมมือกับองค์กรศาสนาและภาคเอกชนในการสนับสนุนเทคโนโลยี โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการประชุมและเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปรับปรุงการเรียนการสอนผ่านเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลให้เหมาะสมกับบริบทในพื้นที่

อภิปรายผล

จากการวิจัยผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ค้นพบมาอภิปรายผล 3 ประเด็น ดังนี้

1. รูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) หลักการการส่งเสริมและกำกับติดตาม (2) วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมและกำกับติดตาม (3) วิธีการดำเนินงานการส่งเสริมและกำกับติดตาม และ (4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินผลการส่งเสริมและกำกับติดตาม จะเห็นว่า ในการพัฒนารูปแบบใช้วิธีการที่มีความหลากหลายเชื่อถือได้ โดยการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจรัญ น่วมมะโน (2562) ขวัญจิรา จำปา และสุวดี อุปปินใจ (2566) และกานต์ชนก ทองมา และพิกุล ภูมิโคกรักษ์ (2567) สรุปไว้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบมี 4 องค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ (1) หลักการของรูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) วิธีการดำเนินการของรูปแบบ และ (4) ปัจจัยความสำเร็จ ในการนำรูปแบบไปใช้ ที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบและยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิโดยกระบวนการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

2. ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริงของการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาในแต่ละด้านพบว่า สภาพที่ควรจะเป็น ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการในการยกระดับมาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียนให้ดีขึ้น เหตุผลสำคัญที่ทำให้เกิดความต้องการพัฒนาอย่างมาก คือ ข้อมูลในการศึกษานี้มาจากหน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหารและครู ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับโรงเรียน เข้าใจปัญหาของการจัดการเรียนการสอนผ่านเทคโนโลยีทางไกลอย่างลึกซึ้ง และเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

ทองคำ อำไพ (2564) ที่พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนา รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยัง สอดคล้องกับสุวิมล ว่องวาณิช (2562) และขวัญจิรา จำปา (2567) ได้กล่าวถึงการ ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบ โดยการตรวจสอบและปรับปรุง รูปแบบการบริหารผ่านการมีส่วนร่วมของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้ รูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. รูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตาม เพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ มีความถูกต้องและ ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เป็นรูปแบบที่พัฒนาจากข้อมูลที่เชื่อถือได้จาก ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา นักวิชาการ ซึ่งเป็นผู้ที่มี ความรู้ประสบการณ์และเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย จึงทำให้ได้รูปแบบมีคุณภาพด้าน ความถูกต้องและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการส่งเสริม กำกับติดตาม เพื่อการ นำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติ ธรรมฯ สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวดี อุบปินใจ และคณะ (2563) ที่กล่าวไว้ว่า การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ โดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ทำความเข้าใจในสภาพปัญหา และความ ต้องการรูปแบบใหม่ในการดำเนินงาน จะสร้างและตรวจสอบรูปแบบที่จะทำให้เกิด ความชัดเจนและความสมบูรณ์ของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และยังสอดคล้องกับพลพิศิษฐ์ ตาละซอน (2564) และบุญณพัฒน์ ธนเดโชเดช และคณะ (2567) ที่กล่าวไว้ว่า รูปแบบที่สร้างขึ้นมีความถูกต้องและเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติในระดับมากขึ้นไปทุก รายการ มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติ

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินงานของการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพ โรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ ด้วยวิธีการ D-A-E-M Quality Model ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 2 กระบวนการส่งเสริมและกำกับติดตามเพื่อนำผลการประเมินคุณภาพภายนอก
ใช้บริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ ด้วยวิธีการ D-A-E-M Quality Model

จากภาพนี้สามารถอธิบายความหมายของกระบวนการดำเนินการได้ ดังนี้

D: Design ออกแบบแผนพัฒนาสถานศึกษาโดยอาศัยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและข้อจำกัดอย่างรอบด้านเพื่อกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานในระยะสั้น กลางและยาว และบูรณาการเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล เช่น DLIT Assessment และ DLIT PLC ในการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการติดตามผล ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู นักเรียนและชุมชน มอบหมายความรับผิดชอบด้านหลักสูตร เทคโนโลยีและการพัฒนาครูอย่างชัดเจนเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

A: Action จัดกิจกรรมตามแผนพัฒนา โดยอาศัยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลเป็นเครื่องมือเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน เช่น DLIT Resources เป็นสื่อหลักอบรมครูผ่าน DLIT PLC และประเมินผลนักเรียนด้วย DLIT Assessment ซึ่งช่วยยกระดับศักยภาพครูและบุคลากรผ่านการฝึกอบรมและเครือข่ายการเรียนรู้ นอกจากนี้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ การสื่อสารรวมถึงแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลอย่าง DLIT Digital Library จะช่วยให้ครูและนักเรียนเข้าถึงองค์ความรู้ได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

E: Evaluation การประเมินผลกิจกรรมต้องอ้างอิงตามเกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ผ่านแบบประเมินที่ตรวจสอบคุณภาพการสอนของครูและความก้าวหน้าของนักเรียนด้วย DLIT Assessment รวมถึงวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนและหลังใช้เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลเพื่อให้เกิดความแม่นยำและสะท้อนพัฒนาการได้ชัดเจน นอกจากนี้การเปิดรับฟังความคิดเห็นจากนักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน ช่วยให้การปรับปรุงคุณภาพการศึกษามีความต่อเนื่อง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและตอบโจทย์ความต้องการของทุกฝ่าย

M: Modify การปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมต้องอาศัยข้อเสนอแนะจากผลการประเมินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและส่งเสริมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น การเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่าน DLIT Classroom และปรับรูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ การใช้ DLIT PLC เป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความรู้และขยายผลไปยังโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาอื่น ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ การจัดทำรายงานสรุปผลเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่แนวทางพัฒนาให้โรงเรียนอื่นนำไปปรับใช้ จะช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าและพัฒนาการทางการศึกษาอย่างยั่งยืน

สรุป

จากการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1. แนวทางการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ ประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ 1) หลักการการส่งเสริมและกำกับติดตาม 2) วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมและกำกับติดตาม 3) วิธีการดำเนินงานการส่งเสริมและกำกับติดตาม 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินผลการส่งเสริมและกำกับติดตาม 2. สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ ด้านหลักการการส่งเสริมและกำกับติดตาม ด้านวัตถุประสงค์ของการส่งเสริมและกำกับติดตาม ด้านวิธีการดำเนินงานการส่งเสริมและกำกับติดตาม และด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินผลการส่งเสริมและกำกับติดตามพบว่า สภาพที่เป็นจริงในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่ควรจะเป็นในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3. รูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ มีคุณภาพด้านมาตรฐานความถูกต้องและ

มาตรฐานความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการส่งเสริมและกำกับติดตาม 2) วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมและกำกับติดตาม 3) วิธีการดำเนินงานการส่งเสริมและกำกับติดตาม และ 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินผลการส่งเสริมและกำกับติดตาม

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและมาตรฐานที่กำหนดได้นั้น รูปแบบการส่งเสริมและกำกับติดตามมีบทบาทสำคัญที่จะผลักดันให้การปฏิบัติงานตามภาระงานในภาพรวมของโรงเรียนมีคุณภาพตามที่กำหนด ดังนั้น จึงขอเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรใช้หลักการในการบริหารสถานศึกษาที่มีความหลากหลายเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและสถานศึกษา โดยเป้าหมายของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ผู้ปฏิบัติงานทุกคนในสถานศึกษาต้องนำรูปแบบการส่งเสริมและกำกับติดตามไปใช้ โดยคำนึงถึงปัจจัยนำเข้าที่เกี่ยวกับผลการประเมินคุณภาพนอกมาใช้ในการดำเนินงานตามกระบวนการวางแผนการดำเนินงาน ปฏิบัติตามแผน ตรวจสอบย้อนกลับและปรับปรุงพัฒนา โดยมีเป้าหมายผลลัพธ์ด้านผลผลิต คือ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพการบริหารจัดการ

เอกสารอ้างอิง

- กองพุทธศาสนศึกษา. (11 พฤษภาคม 2564). *ประวัติความเป็นมาของการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2568, จาก <https://deb.onab.go.th/th/content/page/index/id/6647>
- กานต์ชนก ทองมา และพิกุล ภูมิโคกรักษ์. (2567). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. *วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา*. 15 (1), 211-225.
- ขวัญจิรา จำปา และสุวดี อุปินใจ. (2566). การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพของชุมชน. *วารสารรัชต์ภาคย์*. 17 (51), 205-216.
- ขวัญจิรา จำปา. (2567). รูปแบบการบริหารการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสู่เป้าหมายผลลัพธ์คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนวัดพระเกิดคงคาราม. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย* (สพบท.). 6 (4), 47-68.

- จรัญ น่วมมะโน. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุซฐิบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทองคำ อำไพ. (2564). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุซฐิบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญณพัฒน์ ธนเดโชเดช และคณะ. (2567). รูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษในเขตพื้นที่พิเศษบนภูเขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.). 6 (1), 317-332.
- พลพิศิษฐ์ ตาละซอน. (2564). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีความเหมาะสมเชิงพื้นที่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุซฐิบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2556). คู่มือการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้, พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สุวดี อุปินใจ และคณะ. (2563). รูปแบบและกลไกการพัฒนาสมรรถนะครูตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 32 เขตพื้นที่จังหวัดเชียงรายและจังหวัดพะเยา ในลักษณะเครือข่ายเชิงพื้นที่. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ. 7 (2), 447-463.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น, พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.